

sångsvan legat under hela april. **Storskarv** (2 ex) sträckte över Gnien 1/4, samt 1+3 ex 3/4 vid samma lokal. **Strandskatan** sågs med 1 ex vid Gnien 7/4 och den 30/4 rastade 2 ex på Säterängen.

I en sälj efter Östersjöns strand, 600 meter söder om Sura kyrka, upptäcktes en honfärgad **brandkronad kungsfågel** 8/4. Det är första fyndet av denna fågel i kommunen. Även en **kungsfiskare** upptäcktes efter strandkanten då man senare eftersökte den brandkronade. Första **ringtrasten** noterades från Lisjö ängar 8/4. Senare även 1 ex vid Ramnäs prästgård 9/4, 1 ex Hällen, Ramnäs, 12/4, 1 ex Annehill 17/4 samt 1 ex Hasselbo 29/4. Över Gnien sträckte en **glada** 9 april.

Den 12/4 kom **svarta rödstjärten** till Suras bruksområde. Två hanar har sedan hörts sjunga under april-maj utanför Hjulverkstaden. Vid Lisjö ängar rastade 4 **spetsbergsgäss** 15/4. **Lappsparr** har hörts sträcka vid Morsjö öga 16/4 samt rastande vid Sörbyängen 24-25/4. Några flockar **sjöorre** är rapporterade från bl a Glåpen 1 par 21/4 samt 4 ex 25/4, Gryten 5 ex 11/5, Glåpen 12 ex 11/5 och slutligen vid sistnämnda lokal 4 ex 13/5. I Virsbojsjön rastade 1 par **småskrake** 22/4. Även vid Glåpen sågs 1 par 8/5 och vid Sörsjön 1 hane 29/5. **Salskraken** rastade vid Glåpen med en toppnotering 23/4 på 14 ex. Vid Lisjö ängar rastade en ensam **myrspov** 24/4.

Årets första **rördrom** tutade från Västersjöns norra del den 27/4. Den

har sedan även hörts från Glåpen och Lisjöviken. I Sörsjön rastade en ensam **smålom** 29/4. Rekordtidiga **svarttärnor** (2 ex) kom till Gnien redan den 2/5. Senare i maj har man uppskattat till cirka 30 bon, uppdelade på två kolonier, vilket troligen är den största i Sverige. Kvällen den 11/5 kunde man höra 2 **dubbelbeckasiner** spela från Säterängen vid Gnien. Vid Sörsjön sträckte **ejder** (2 ex) 12/5 och den 15/5 låg en **svärta** (hane) i Östersjön. En **ängshök** (hane) jagade över Lisjö ängar 15/5.

Den enda **mindre flugsnapparen** som rapporterats är en sjungande hane vid Hasselbo från mitten av maj och framåt. Den 23/5 upptäcktes en **amerikansk kricka** bland krickorna vid Lisjö ängar. Denna ras av kricka har aldrig tidigare rapporterats från Surahammars kommun.

Lisjö ängar var en fin fågellokal fram tills att vattnet pumpades bort i slutet av maj. Bl a rapporteras därifrån om den största vårflock av rastande **större strandpipare** i trakten med 16 ex 24/5 och samma dag och lokal 17 ex **mosnäppa**. **Myrsnäppan** sågs också med 2 ex vid Lisjö ängar 23/5 samt vid Högbymaden med 1 ex 31/5. Under några timmar på morgonen den 24/5 rastade en flock om 5 **fjällpipare** nära 66:an vid Storängen. En **smalnäbbad simsnäppa** sågs vid Högbymaden 26-27/5. Slutligen den 31 maj sågs en **rödspov** gå och näringssöka bland några **rödbenor** på Högbymaden.

Notiser

Nyårsvandringen 2001

Föreningens traditionella nyårsvandring gick av stapeln den 21 januari. I år var det meningen att vandra runt bruksområdet, men efter överläggningar fick det bli än norrut där det fanns öppet vatten.

Promenaden ner till Stenhuset bjöd på 3 stenknäckar som satt och "tickade" i en björk i korsningen Östergatan-Götavägen. I det rinnande vattnet vid Rosa herrgården sågs strömstaren näringssöka. Nedanför slussen simmade en kniphane. Vid Sätten fanns 3 viggas bland ett 30-tal gräsänder. Även här sågs strömstare.

Fikat intog vi vid Magforsen där hungriga gräsänder fick vara med på ett hörn, då det bjöds på brödkanter. Vid Mossfallet passerade en flock på 150 grönsiskor. På hemvägen efter åkanten vid Dammen hade bävern nyligen varit på besök. Aspar i olika grovlekar hade gnagts av.

Stärkta i både kropp och själ efter några timmars promenad, var vi åter tillbaka vid samlingsplatsen för uppbrott.

Mikael Leppälampi

Årsmötet

Avhölls den 14 mars i Hembygdsgården och leddes mäterligt av vår hedersordförande Harald Wederus. Till ny kassör invaldes Lars Bsenko, som hälsas välkommen in i styrelsearbetet. Lars stora naturintresse ligger som bekant främst inom svamparnas

värld, ett område han besitter med gedigna kunskaper. Den avgående kassören Frank Nilsson tackades för sina insatser i styrelsen och valde istället att bli kvar som styrelsesuppleant.

Floravård i "kungliga" betesmarker

Eftermiddagen den 7 april var mulen med någon plusgrad och stundtals lätt duggregn. På föreningens programblad stod floravårdsarbete i de fina betesbackarna vid Kungshammar i Ramnäs. Vi började med uppsättning av 4 st nysnickrade starholkar. Lennart var noga med att de skulle riktas mot öster för att inte solexponeras för mycket och Mikael uttryckte med säkerhet att starar redan denna vår kommer att flytta in i samtliga holkar. Uppföljning längre fram på säsongen får visa om föreningens fågelkännare får rätt.

Därefter vidtog röjning av smågrannar i kraftledningsgatan i markens östra del. Vi lystrade till vacker trast- och rödhakesång. En ormvråk "spel-flög" över skogsbrynet i öster och första skogsnäppan röjde ljudligt sin identitet då den "drog" över landskapet. Gröngölingen som brukar häcka i någon av betesmarkens aspar ropade flitigt från sitt revir.

En tidig vårsvamp, liten vårattskivling, växte i gruset på den intilliggande banvallen. En något ovan-

lig växtplats för denna svamp, som man normalt hittar i mossiga och lätt fuktiga barrskogar.

Bombmurkleexcursion 29 april 2001

Denna tid pågår skådespel i tjäderskogen och på orrmyren, i Västersjöns vassar tutar rördromen nyanländ och svalor och andra flyttfåglar drar norrut över landskapet. Även i granskogen händer det så här års intressanta saker. Svampgruppen och Naturskyddsföreningen hade kallat till bombmurkleexcursion, där Tom Sävström skulle visa en av vårens nyupptäckta lokaler, vid foten av strömsholmsåsen, strax norr om vattenverket. Det var den 21/4 som 8 exemplar hittades i den mossiga och något fuktiga granskogen.

Längs stigen som leder fram till granskogen räknade vi till ett 10-tal myrstackar i åsslutningen mot öster. Där det växer tall och några aspar fanns också några blommande plantor av blåsippar och visparr.

Väl inne i granskogen upptäckte Holger Axelsson genast två nya bombmurklor. Vi spred ut oss och letade ytterligare och snart fick alla som var med känna upptäckarglädjen när nya "bomber" hittades. Värst var Eva Johansson som under samma gran hittade ett 15-tal stora och fina fruktkroppar. När vi tyckte oss nöjda och lämnade skogen hade vi fått ihop det till 32 exemplar som växte spridda inom ett tämligen begränsat område.

Övrigt mykologiskt som noterades i bombmurklans skog var svart vårskål, grankotteskål, grankotteskivling, liten vårtrattskivling och lukt-

ticka, den senare på grov murken granstubbe.

Därefter for vi iväg till Alvars hage i den nordöstra delen av Storängen och tog en fika i solskottet. Vandrade sedan i gammelskogen söderut mot Stingsberget. Några bombmurklor fann vi dock inte här. Men den finns ju inte i varje granskog denna sällsynta och fridlysta skålsvamp. (Det är ingen murkla som namnet antyder). Här hittades även grankotteskivling, örtaggssvamp, vårtkrös på björklåga, kantöra på hassel och knölticka på gran. I en rådjurslega och på spillning fanns orange legeskål. I mossmattan fanns flera grupper med bladrossetter av orkidén knärot.

(Nämnas kan, att jag sista april visade familjen bombmurklorna och vi fann då ytterligare ett 20-tal fruktkroppar på lokalen).

Utbyte med norbergskretsen

Söndagen den 6 maj gästades vi av Norbergs Naturskyddsförening som ville besöka markerna kring Muren. Vi träffades där vid 08-tiden och gick först runt lite i hagmarkerna, för att därefter strosa omkring i gran- och aspskogen vid Ulvramen. Sippar lyste vita och blå bland bruna fjolårslöv och lopplummer hittades spridd i små bestånd.

En del vårsvampar noterades, bl a första stenmurklan. En grupp kamjordstjärnor under en gran var ett överraskande svampfynd och intill dessa fanns några plantor av grönpyrola. Fågelsången gick på sparlåga, beroende på den kylslagna väderleken. En göktyta ropade dock intensivt från

en av björkdungarna. Vi hälsades välkomna till Norberg nästa år, bl a för att se deras brudsporreäng.

Stiftelsen Surahammars Naturvårdsfond

Kommunägd skog vid Gnien (Myrskogen) såldes till Naturvårdsverket och inbringade 250 000 kronor. Dessa pengar blir nu en grundplåt till en naturvårdsfond vars ändamål är att värna den biologiska mångfalden inom kommunen. Det kan ske genom att värdefull natur bevaras/skyddas, vårdas eller restaureras.

Bidrag kan ges till stiftelsen från företag, organisationer, myndigheter, föreningar och enskilda via gåvor, donationer etc. Bidrag kan vara i form av kontanta medel, fastigheter, mark och vatten etc. På detta sätt kan resurser frigöras, vilka genom markbyte, markköp eller på annat sätt kan användas för att säkerställa naturområden.

Kommunfullmäktige utser en styrelse. Två ledamöter ska representera inom kommunen verksam förening inom ideell naturvård.

Följ med ut och titta på växter!

Under Surahammarsveckan ställer vi upp på torsdag kväll (4/7) kl. 18.00 med en blomstervandring vid Stenhuset med omnejd. Vi studerar träd, buskar och fältskiktets örter och gräs samt tickor och annat som kommer i vår väg. Kom med och lär dig våra vanligaste växter, de som finns i vår närmaste omgivning.

Tom Sävström, (33729), ansvarar för vandringen.

Floravårdsinsatser i naturbetesmarkerna fortsätter!

Vårt projekt med naturbetesmarkerna fortsätter. Under hösten 2000 och innevarande vår har vi lagt ner en hel del arbete på exempelvis Västsura ekhage. Besök den och se hur fint det blivit. Glöm inte kaffekorgen!

Vi kallar till nya arbetsinsatser framöver och hoppas på Din medverkan. Med detta nummer av Mergus får du också ett exemplar av vår framtagna dekal som tecknats av Leif Blomkvist. Fler ex. kan fås från någon i styrelsen.

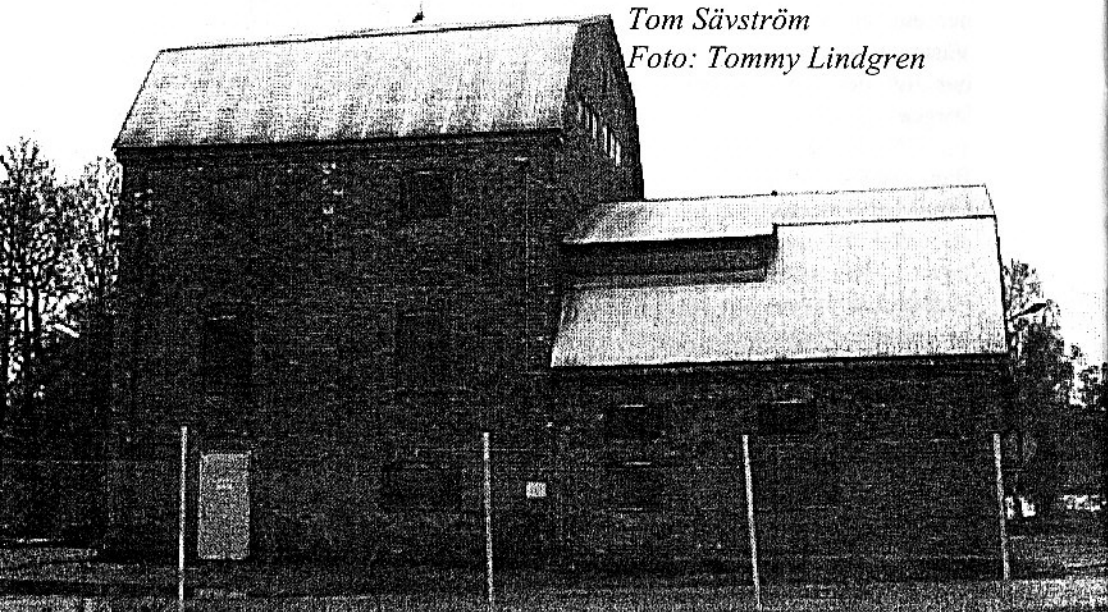
Dekalen slår ett slag för ängs- och hagmarkerna och att det måste finnas kor för att bevara gräsmarkernas mångfald. Underförstått är får och hästar lika viktiga som "landskapsvårdare".

Titta, en gås på taket!

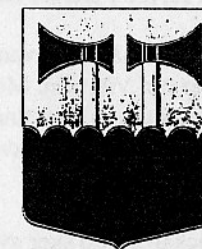
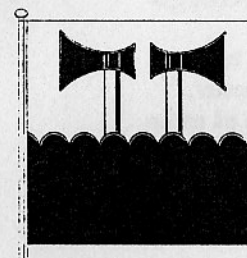
Den 17 maj landade en kanadagås på ett minst sagt udda ställe, nämligen på plåttaket till gamla elverksta'n på Surahammars Bruk. Ån rinner alldeles intill, så varför gåsen valde taket är en gåta. Kanske var den "trängd" av något eller så gav solreflexer i den ljusa plåten likheten med vatten. Hur som helst, gåsen stannade på taket närmare en timma, innan den återvände till sitt rätta element i närheten.

Tom Sävström

Foto: Tommy Lindgren

Surahammars flagga och vapensköld

År 1949 fattade Sura kommunfullmäktige beslut om, att dels ge ut en sockenbeskrivning och dels låta utarbeta förslag till vapen och flagga för Sura socken. Femtio år har nu passerat sedan vapen fastställdes. Därunder har bildens innebörd tolkats lite fritt man och man emellan. Vapnet och flaggan finns avbildade före titelbladet i boken "Sura socken", som blev resultatet av ovannämnda fullmäktigebeslut. Huvudredaktör var f. stadsdirektören i Västerås, Theofil Öberg.

I Västmanlands Läns Fornminnesförenings årsskrift år 1979 redogöres för Västmanlands kommuners och häraders vapen och det kan vara skäl att citera vad där skrives angående vår kommun. Den bildades ju den 1 januari 1963 genom sammanslagning av Sura och Ramnäs kommuner, varvid den nya kommunen övertog vapen och flagga.

Och så följer citatet ordagrant ur tidskriften:

Vapnet fastställt av Kungl Maj:t den 19 oktober 1951 med följande beskrivning:

Sköld genom en fjällskura delad av guld, vari två uppskjutande från varandra vända yxor med svarta huvuden och röda skaft, och av svart. De två yxorna i övre fältet har till förebild den yxa, som återfinns i det äldsta sigillet för Snevringe härad.

Det äldsta kända avtrycket av detta sigill är känt från 1571 under ofrälse ståndens beviljning av en hjälpskatt till Älvsborgs lösen. Det svarta fältet avser att antyda den inom socknen belägna fornborgen."

Arne Persson